

TÖRDÉRKERT

"Tettre, ifjak, tette végre..."

Kalendárium

- Március - Kikelet hava

Zöld mozaik

- Tavaszi vitaminforrások

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Vers

- 15-dik március, 1848

Tudod-e?

- A huszárokról

Programjaink

- Mit? Hol? Mikor?

MÁRCIUS - KIKELET HAVA

Március a tavasz első hónapja. Több népszokás kapcsolódik hozzá, ebből én most kettőt emelek ki nektek.

Március 12.: Gergely napja. E nemes nap ünneplését IV. Gergely pápa rendelte el 830-ban, aki elődjét, I. (Nagy) Gergely pápát (509-604), iskolák alapítóját, a gregorián-éneklés megteremtőjét az iskolák patrónusává tette.

E naphoz Európa-szerte felvonulások, diákpüspök-választás és vetélkedők kapcsolódtak. Magyarországon ez a gergelyjárás, volt és szórványosan meg is maradt élő hagyományként.

A gergelyjárás célja a 17. századtól: a szegény tanulók számára adomány gyűjtése és az iskolába való verbuválás.

Verbuválás, amely a katonai toborozás mintájára szerveződött; a szereplők katonai rangot viseltek; Szent Gergely vitézeinek nevezték magukat; néhol még a püspököt is megszemélyesítették.

A gergelyjárás hagyománya nagyon gazdag volt, de az idők múltával egyszerűsödött. A gergelyjárás éneke: „Szent Gergely doktornak, híres tanítónknak az ő napja” kezdetű hosszú ének, amelyhez kapcsolódott a szereplők tréfás bemutatkozása, jókívánság, mondóka és adománykérés.

Ezen a napon a gyermekek dobbal, zászlóval, pántlikásan felöltözve, csaknem minden házba beköszöntek. Körbejárták a falut kedvcsinálónak, hogy a még iskolába nem járó gyermekek kedvet kapjanak a tanulásra.

- Pallas táborába beáll? - kérdezte a kengyelfutó gyermek, s mert ezen a napon nagy „joggal” bírt, még az ágyra is felheveredhetett abban a házban, ahová bekérezkedtek. Ennek „áraként” bizony a kiváltság rútul végződhetett, mert sok helyen számítottak erre a cselekedetre és tűt helyeztek az ágyra, ami bizony megbökdöste kengyelfutó „urunkat”.

A csapat többi tagja eközben énekszóval kérte az adományt, amelyet meg is kaptak kínálmációval együtt.

Egyszerűbb szokásként ma így él: iskolás gyermekek, hárman vagy négyen egy csapatban, szalagokkal és virágokkal feldíszített kalapjukkal, házról házra mennek Gergely-napot köszönteni. Köztük van egy bejelentő, aki előre megy és szerencsés jó napot kíván, majd megkérdezi: - Megengedik-e Szent Gergely napját köszönteni?

A háziak beleegyezése után bemennek, mindnyájan énekelnek. Pénzzel, tojással meg sonkával fizetnek.

A pénz a fiúkat, a tojás meg egyéb a tanítók illeti/illette. Búcsúzásként ekképp énekelnek: „Dicséret, dicsőség, tisztesség adassék az Istennek, csendesség, békesség legyen e háznépnek, ámen, ámen!”

Március 25.: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja.

A katolikus egyház hagyománya e naphoz köti az Angyali Üdvözetet, Jézus Szentlélektől fogantatásának napját. Az analógiás mágia az alapja annak a szokásnak, hogy ezt a napot a fák oltására, szemzésére tartják alkalmasnak.

A magyar nyelvterületen él az a hiedelem, hogy azt a fát, amit ilyenkor oltanak, nem szabad letörni vagy levágni, mert vér folyna ki belőle. Így tartották ezt például Zagyvarékaszon, a Mura vidéken is.

Az Ipoly vidéki falvakban vigyáztak a frissen oltott fára, mert ha letörne az ága, félték, hogy abból szerencsétlenség származna.

Szeged népe szerint a szemzett fából nem jó másnak adni, mert ezzel a termést odaadnák.

Egyházi ünnepek:

március 9.: Hamvazószerda

március 13.: Nagyböjt 1. vasárnapja

március 19.: Szent József emléknapja

március 20.: Nagyböjt 2. vasárnapja

március 25.: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja

március 27.: Nagyböjt 3. vasárnapja

Jeles napok:

március 6.: Nemzetközi Energiatakarékosági Világnap

március 8.: Nemzetközi Nőnap

március 15.: Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulója

március 21.: A Költészet Világnapja, A csillagászati tavasz kezdete

március 22.: A Víz Világnapja

Kata

FELHÍVÁS!

Kérjük, ajánlja fel adójának 1%-át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat javára.

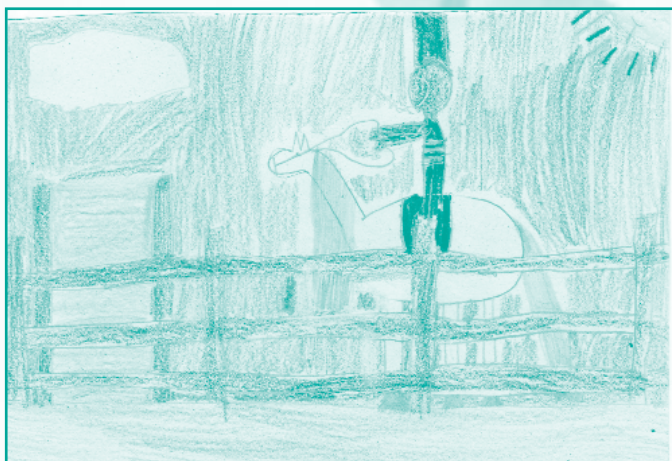
Adószám: 19025702 - 1 - 43

Köszönjük!

Keresztényi Zsófia

Belényi Dorka

Petőfi Sándor: 15-dik március, 1848

Magyar történet múzsája,
Vésőd soká nyugodott.
Vedd föl azt s örök tábládra
Vésd föl ezt a nagy napot!

Nagyapáink és apáink,
Míg egy század elhaladt,
Nem tevének annyit, mint mink
Huszonnégy óra alatt.

Csattogjatok, csattogjatok,
Gondolatink szárnyai,
Nem vagytok már többé rabok,
Szét szabad már szállani.

Szálljatok szét a hazában,
Melyet eddig láncotok
Égető karikájában
Kínosan sirattatok.

Szabad sajtó!... már ezentúl
Nem féltelek, nemzetem,
Szívedben a vér megindul,
S éled a félholt tetem.

Ott áll majd a krónikákban
Neved, pesti ifjúság,
A hon a halálórában
Benned lelte orvosát.

Míg az országgyűlés ott fenn,
Mint szokása régóta,
Csak beszélt nagy sikeretlen:
Itt megkondult az óra!

Tettre, ifjak, tette végre,
Verjük le a lakatot,
Mit sajtónkra, e szentségre,
Istentelen kéz rakott.

És ha jó a zsoldos ellen,
Majd bevárjuk, mit teszen;
Inkább szurony a szívekben,
Mint bilincs a kezeken!

Föl a szabadság nevében,
Pestnek elszánt ifjai!...-
S lelkesülés szent dühében
Rohantunk hódítani.

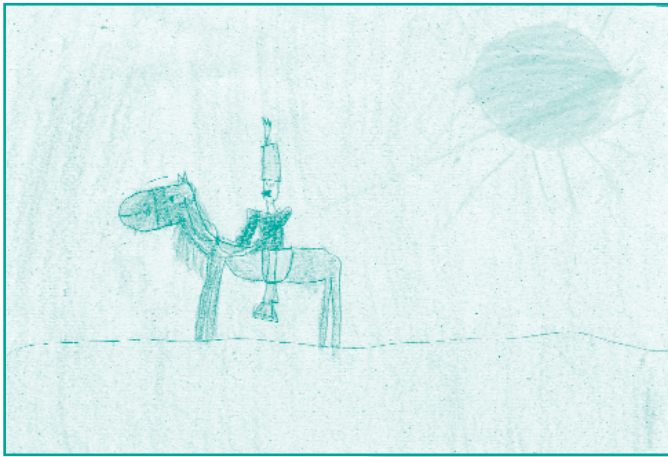
És ki állott volna ellen?
Ezren és ezren valánk,
S minden arcon, minden szemben
Rettenetes volt a láng.

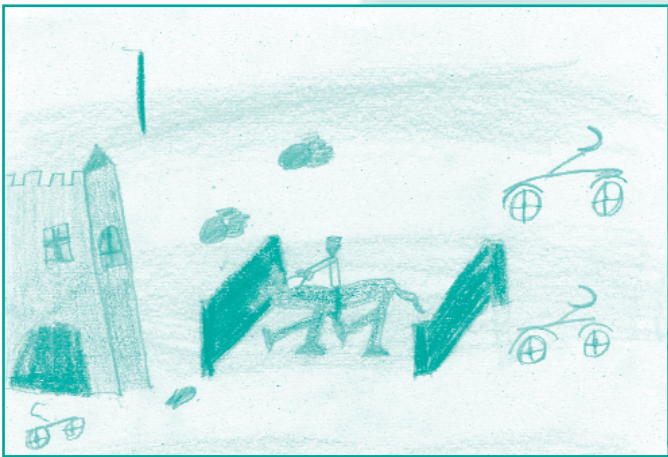
Éger Csenge

Sebestyén Réka

Adamaski Júlia

Kotsis Bálint

Egy kiáltás, egy mennydörgés
Volt az ezrek hangja,
Odatört a sajtóhoz és
Zárját lepattantotta.

Nem elég... most föl Budára,
Ott egy író fogva van,
Mért nemzetének javára
Célozott munkáiban.

S fölmenénk az ős Budába,
Fölrepültünk, mint sasok,
Terhüinktől a vén hegy lába
Majdnem összeroskadott.

A rab író't oly örömmel
S diadallal hoztuk el,
Aminőt ez az öreg hely
Mátyás alatt ünnepe! -

Magyar történet múzsája,
Vésd ezeket kövedre,
Az utóvilág tudtára
Ottan álljon örökre.

S te, szívem, ha hozzád férne,
Hogy kevély légy, lehetnél!
E hős ifjúság vezére
Voltam e nagy tetteknél.

Egy ilyen nap vezérsége,
S díjazva van az élet...
Napóleon dicsősége,
Teveled sem cserélek!

Ügyeskedj!

Keressd meg az elbújt állatokat! Színezd ki őket!

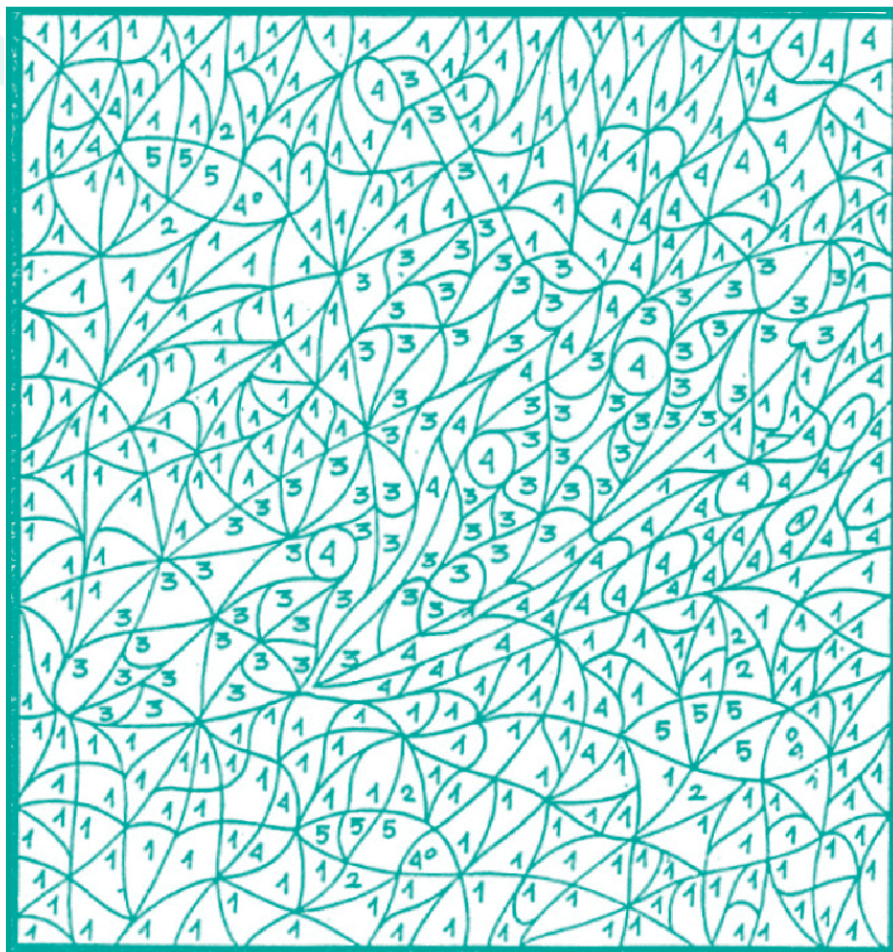

Kösd össze a pontokat!

Színezd ki a képet az utasításnak megfelelően!

- 1-VILÁGOS-KÉK
- 2-ZÖLD
- 3-PIROS
- 4-FEKETE
- 5-BARNA

Összeállította:
Zsuzsa

Tavaszi vitaminforrások

A vitaminok táplálékunk nélkülözhetetlen részét képezik. Szervezetünk azonban magától nem tudja előállítani őket, ezért csak kiegyensúlyozott táplálkozással tudjuk a fontos vitaminokat szervezetünkbe juttatni, melynek egyik módja a rendszeres gyümölcsfogyasztás.

Ilyenkor, tél végén szervezetünk vitaminkészlete is fogytán van, ezáltal könnyebben megbetegedhetünk. Tudod, hogy egyes gyümölcsök milyen vitaminokat tartalmaznak? Fontos tudnod, hogy a gyümölcsöknek friss állapotban van a legnagyobb vitamintartalma. Legjobb, ha jól megmosva, frissen szedve fogyasztod el.

Kora tavasszal friss gyümölcs híján gyümölcslevek, befőttek, aszalt gyümölcsök formájában biztosíthatod szervezetednek a kellő vitaminmennyiséget. Tudtad, hogy az aszalás, a gyümölcs kiszárítása a legősibb tartósítási eljárás? Az így készült gyümölcsök rostban és ásványi anyagokban gazdagok, sok energiát tartalmaznak. Nyáron otthon is könnyedén készíthetsz magadnak aszalt gyümölcsöt. Jó alaposan mosd meg a gyümölcsöt, majd vágd fel vékony szeletekre és terítsd ki egy asztalra őket, ahol egész nap meleg van és a szél is jól éri! Az aszaláshoz általában 2-3 napra van szükség. A megszállt gyümölcsünk akkor készül el, ha megnyomkodod és kettétöröd, nem enged magából nedvességet. Ha van aszalógépetek, akkor szüleid segítségével is aszalhatsz. Iskolába, uzsonnára vigyél magaddal néhány szem aszalt szilvát, sárgabarackot, almát, körtét vagy áfonyát, fűgét, de reggelire a joghurtodba is tehetsz belőlük pár szemet.

A citrusfélék, melyek csoportjába a citrom, narancs, mandarin és a grapefruit tartozik, egyik legjobb C-vitaminforrásunk. Egy közepes nagyságú narancs annyi C-vitamint tartalmaz, amennyire egy felnőttnek naponta szüksége van. Kivit is fontos megemlíteni, melynek magas a kálium és C-vitamin tartalma, immunerősítő hatása van és a sebgyógyulást is elősegíti. Tudtad, hogy a kivi Kínából származik és ott majombaracknak hívják? Talán a legfontosabb vitaminforrásunk az alma, melynek több fajtájával is találkozhatasz. Legjobb nyersen, de elkészítheted kompótnak is. Érdemes megemlíteni a zöldségek közül a savanyú káposztát, fekete retket és a reszelt tormát is, melyek náthás, influenzás időben fontos immunerősítő hatással bírnak.

Most pedig egy kis játékos fejtezésre hívlak! 21 gyümölcs nevét rejtí a táblázat. Keresgélj, találd meg mindet!

C	I	T	R	O	M	E	M	O	N	Á	N	A	B
S	E	G	R	E	S	Z	I	L	V	A	G		R
E	T	A	E	O	H	Z	M	A	N	D	Ö	G	O
R	R	M	P	A	I	A	Ö	R	U	A	R	R	E
E	Ö	P	E	M	M	S	T	L	N	K	Ö	A	Y
S	K	A	E	M	Á	L	N	A	Ö	C	G	P	N
Z	E	G	E	T	E	R	N	T	I	A	D	E	N
N	G	A	N	G	E	Á	I	I	T	R	I	F	I
Y	A	N	G	S	S	C	N	A	R	A	N	R	D
E	L	E	M	Z	N	T	I	N	E	B	N	U	A

E	P	A	P	A	J	A	Y	I	G
D	C	L	T	R	O	N	E	T	R
E	E	M	H	A	Y	N	O	F	Á
R	A	A	K	I	V	I	L	O	S

Az februári rejtély megfejtése:
1. FELHŐ; 2. DÉR; 3. KÖD; 4. ESERNYŐ

Írta és összeállította:
Hajni

Ne feledjétek, bújárcodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Az idei - „Közös tavaszunk” elnevezésű - március 15-i központi ünneppsorozat egyik kiemelkedő programja a március 9. és 19. között, Budapest közterein megtekinthető Huszárszobor kiállítás lesz.

Az 1848-49-es szabadságharcban részt vevő 18 huszárezred előtt tisztelegve, 18 életnagyságú, különféle korhű egyenruhában megformázott huszárszobor lesz látható a főváros 9 forgalmas csomópontján. Aki végigjárja a helyszíneket, megismerheti az 1848-ban harcoló huszárezredek valamennyi díszes egyenruháját. A szobrok talapzatán az adott huszárezred szabadságharcra kapcsolatos történetét olvashatják az érdeklődők.

Kiállítási helyszínek: Batthyány tér, Blaha Lujza tér, Deák Ferenc tér, Ferenciek tere, Lánchíd pesti hídfő, Moszkva tér, Móricz Zsigmond körtér, Múzeumkert, Nyugati tér

Kik voltak a '48-as huszárok? A huszár magyar eredetű könnyűlovassági csapatnem katonája. A huszár, mint lovas katona megjelenése Mátyás király korába nyúlik vissza, amikor az oszmán hódítókkal való élet-halál harcban kialakuló új típusú lovas katona a legjobban alkalmazható katonának bizonyult a honvédő harcok során.

A 12 régi huszárezreden kívül az 1848/49-es szabadságharc alatt 6 új huszárezred szaporította a honvédsereget. Az ország megsegítésére az új magyar kormány hazaszóllította a Habsburg-birodalom területén állomásozó fiait, aminek az osztrák hadügyminisztérium vonakodva tett eleget. Több századnak el kellett szöknie idegenből a haza védelmére. Galíciából a 6. Württemberg-huszárezred egy százada Lenkey János vezetésével elsőnek szökött haza még május végén. A régi huszárság továbbra is megtartotta fekete-sárga zsinóros ruháját, csupán nemzetiszín rózsza került a csákóra. A német vezényszót is megtartották, mert az öreg huszárok ehhez voltak szokva. Ezeknek a huszároknak a helytállása tette lehetővé a honvédsereg megerősödését, kiképzését, hogy a tavaszi hadjáratban már együtt vitézkedhetett régi és új huszár, honvédgyalogos és tüzér a győztes ütközetekben.

Közöttük a legjelentősebb a 13. Hunyadi-huszárezred lett, melynek népszerűségét az is növelte, hogy nem a megszokott zsinóros öltözetet hordta, hanem pörge kalapot. Kezdetben karikás ostort is használtak, amelyet a betyárból honvédővé vedlett legendás Rózsa Sándor és csapata forgatott a legügyesebben.

Színezd ki a képet!

Összeállította:
Zsuzsa

Információk

LAJOS U.:

Március 15-i kézműves: március 14. (hétfő) 16.00-tól

Baba-mama klub: hétfőnként, 10.00-tól

Kézműves foglalkozás: hétfőnként, 16.00-tól

Agyagozás: szerdánként, 16.00-tól

HUSZTI ÚT:

Tini klub: szombatonként, 10.00-tól

Régi magyar kártyajátékok: keddenként, 16.00-tól

Rekordok napja: március 13., 20. (vasárnap) 15.00-tól

KERÉK U.:

Március 15-i kézműves: március 12. (szombat) 11.00-tól

Kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól

Társasjáték klub: péntekenként, 16.00-tól

ZEMPLÉN U.:

Zenebölcsi: csütörtökönként, 9.50-től

Kézműves foglalkozás: csütörtökönként, 16.00-tól

GYŰRŰ U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól

Játékos vetélkedő: pontos időpontjáról a helyszínen lehet érdeklődni.

SILVANUS SÉTÁNY:

Kézműves foglalkozás: péntekenként, 16.00-tól

Babamasszázs: szerdánként, 10.00-tól

Diavetítés: szerdánként, 16.00-tól

Énekes-mondókás foglalkozás: március 10., 24. (csütörtök) 10.30-tól

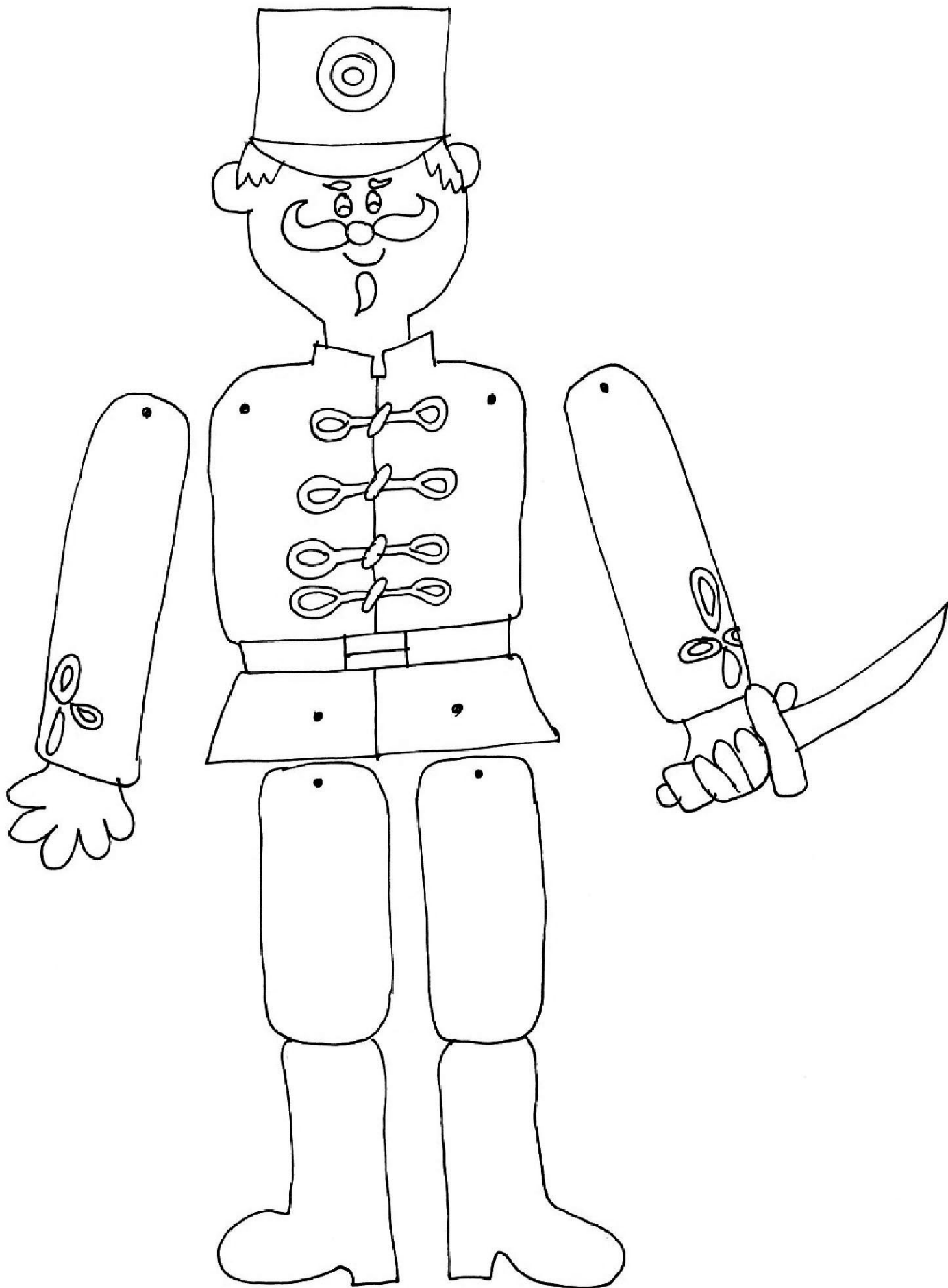
SOLYMÁR UTCA:

Március 15-i vetélkedő: március 12. (szombat) 15.00-tól

Énekes-mondókás foglalkozás: keddenként, 11.00-tól

Kézműves foglalkozás: március 3., 17. (csütörtök) 16.00-tól

Kedves Gyerekek!

Készítetek 1848-as huszárt, mely tudja a kezét, lábát mozgatni, ha milton-kapoccsal összeszerelitek!

Jó munkát kívánok!

Zsuzsa